

УРЕЂУЈЕ ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
10. Маја 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНА
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

КАНАРИЦАМА.

Затворили у кавешчић
 Парченце вам дали хлеба,
 На шарен вас столић мегли —
 Е, па шта вам више треба?
 Од милости превелике
 И шећера грумен дали —
 Радујте се и певајте
 Апсеници моји мали!

Свега сите и пијане,
 Живот такав — ретка срећа;
 Ми смо први после Бога,
 Па и у нас није већа.
 Од решетке до решетке
 Слободно вам нога ходи, —
 Ал' боље је језик за зуб',
 Кад је речца о слободи.

Слобода је, знате, чудна,
 Многи тражи у њој друга,
 Таман ју је загрлио
 А тек озго — полију га.
 Многи ли је за њом пош'о,
 Пратио је свирком, танцем,
 А кад сутра к себи дош'о,
 А наш братац — за катанцем.

Вас, птичице, мазе, дворе,
 Још вам златне дали жице,
 Ал' код свега тога блеска
 Јаој! ви сте — робињице.
 Погледајте, у нас људи
 Слобода је истом права:
 Сербез идем тамо амо —
 Куд' год закон дозвољава.

Могу радит' и не радит',
 Могу ићи, могу лећи,
 Кад ме леђа позасврбе —
 И слободну могу рећи.
 Ви певате два три гласка,
 А ја гудим штогод хоћу;
 Претерам ли, „цитирају“
 Па хајд' самном — у самоћу.

Тамо није Бог зна како.
 Ал' се рахат мисли, снови;
 Ништа душу да весели —
 Ал' се мира наужива.
 Ту расхлади живце вреле,
 Ни с ким да се пре и бије,
 Па кад после међу људе
 Тад' — ни зашто више није.

Веселе сте, тиче моје,
 Са ројством сте већ и срасле:
 У кавезу родисте се,
 У кавезу и одрасле;
 Ви немате својих жеља,
 Своје песме, своје воље,
 Навикле сте, па вам с' чини
 Од кавеза — ништа боље.

Ал' да нешто к вама дођу
 Са острва сестре ваше,
 Да вам песму испевају
 Како тамо благоваше;
 Како ли је грлом певнут'
 Сред сунчаног оног плама —
 Онда бих вас, тиче, пит'о:
 Јесте л' срећне међ' жицама?

Да, тичице, — и у људи
 Навика је иста така,
 Кад се у зло већ уживе —
 Најтежа им судба лака.
 Тешко ли је међу људма
 С идејама новим грести —
 Многа ли су страданија
 Док постану „општом свести“.

1879.

М. П. Ш.

Титулус зеванди.

ЈАВНА ПРЕДАВАЊА.

XII.

О киселини.

Поштовано сабраније! Вашем бистром оку јамачно се није измакло, да ја кад почнем које предавање никад не знам на шта ће изићи и куд ће ме одвести, хоћу-ли бити кратак или дугачак, хоћу ли се допасти коме или ћу допасти чега, о шта ћу се очешати или шта ће се о мене очешати, хоћу ли страдати или ћу страдати, хоћу ли напастити или насести, хоће-ли на крају бити пауза, или запета или баш и сама тачка, и хоће-ли та тачка бити округла или дугуласта. Моја је брига само како ћу почети.

Ал верујте то паспра не само мени него и другима.

Зар н. пр. „Недељни лист“ зна куд ће га одвести његова гранчица мира, којом нас сваке недеље по једанпут шине, да нам очи ископа.

Зар велико-хрватски хајкачи знају хоће-ли истерати лиса или вука!

Зар Андрашије зна хоће-ли на крају његова програма бити запета или тачка!

Зар је наш Милетић, кад је рекао да „треба бити брату брат“, знао куд ће га то одвести!

Зато ја за моја јавна предавања радо бирам таку тему, која ме неће опомињати на политику. Ал ако такове теме нема и ако је данашња политика на свашта налик, онда молим да се заведе у протокол, да томе нисам ја крив.

Говорићу дакле данас о киселинама, то је за цело невина и безазлена тема. То ме бар не може навести на политику, кад будем говорио о киселој чорби, о киселом млеку, о киселим бундевама, о киселим краставцима, о киселом гроз —

Холт! на ђавола! и заборавио сам да има на свету и кисела грозђа, — и то данас више него икада, — макар да то мађарски виноградар не признају. Негдашње су лисице биле паметније; оне кад нису могле да домаше, рекле су: кисело је грозђе! ал данашњим лисицама баш је оно грозђе слатко које нити могу нити ће икад дохватити. Те лисице донде ће се облизивати око туђег грозђа, догод се њихово рођено грозђе не смежура и не осуши, па кад се једаред толико опамете да се окану туђа грозђа, онда ће се вратити у своје, т. ј. отићићеу суво грозђе.

Кад већ мора бити киселине на свету боље је да је потпуна него половна. Ускисло млеко неваља — а кисело млеко препоручује се као лек.

Ускисло вино је шкољиво, јер људи се усиљавају да га пију, а кад је већ кисело као сирће онда беже од њега и тако сачувају стомак.

Вода која с неба пада није кисела, она и не кисне, него киснемоми, који немамо штита, крова, ни амбрела.

Земља је већ богатија у томе смислу. У њој има доста кисели вода. Али те воде нису увек киселе зато се и пакују у „киснове“ и шиљу се нама доле, који смо научени веровати да је све кисело што долази од горе.

У Немачкој има једна кисела вода која се зове Кисинген. Из тога се види да Немци имају много више обзира на наш језик, кад хоће да нам даду што кисело, него н. пр. Мађари. У Кисингену најкиселији бунар зове се „Pandurenbrunn“ — али ко је жељан пандурске киселине, не мора баш тако далеко ићи, може је довољане и код нас наћи.

У опште се држи да су киселине лековите. У Пешти се негда најбољи доктор звао Сауер. Данас у Пешти има само горки вода, па кад се ко на ту горчину потужи, Пештанци му веле: притрипите се само, биће вам и кисело!

Али зато има довољно других киселина које нам Мађари дају, у намери да нас за себе пришију и да нашом чојом своје рупе закрпе. Зато Мађари киселине и не зову друкчије него „шав“ (Sav). (А ми опет њихову политику не зовемо друкчије него крпарија).

Паметни људи киселину засладе, па ето ти лимнаде. Али пештански доктори са нашим народом сасвим друкчије поступају; код њих је начело: само не лимнаде, нека падне и он у очајање, па ћемо онда бити сви један и једнак народ. (Зато ја у једну руку и волим, што нам се пештанска киселина незаслађује, него нам се пружа онако како ћемо „и вкваш не хотјаше пити!“)

У прочем људи треба да узму пример од вина. Вино не буде наједаред кисело као сирће, него најпре цикне. Зато смо и ми ономад на сабору цикнули, да се до бога чуло, а цикнућемо ако бог да и од сада, — а имамо каде бити им и кисели.

Пештански доктори мисле да је у киселини сва мудрост од А до Z зато се и зове латински Асетум. Али и сам Аца Зуб признаје да је то лудо, зато он киселину зове Acidum.

У пештанским апатекама продаје се и татарска киселина (Acidum tartaricum) — која кад се помеша са Содом (и Гомором) која се прави у дољним крајевима, може лако да прекипи. Али то је врло драстично сретство, тога се ваља чувати.

Хемичари веле да се киселина проба лакмусовом артијом. И нашли су да киселина увек црвено реагира. Дакле ко није пријатељ црвене реакције, (стида) тај не треба да је врло издашан са киселинама. Макар да Мађари киселину зову Шав, ми ипак знамо, да киселина тела не спаја, него их разлучује и раствара. Зато и вама, поштоване госпође, препоручујем, да пред својим мужем не правите никада кисело лице, јер та је киселина много пута разлучила мужа

од жене и растворила брак. Увек је пробитачније кад муж жену зове својом слатком, а не својом киселом женом.

А ако би се нашла која српска девојка да је кисела, та нека се уда тамо дегод у Дебрецин Шаропшатак или баш и у Пешту, где су сада киселине на дневном реду.

Ст.

Пропуштена прилика.

У пештанском горњем дому,
У музеју ствари старни,
Ови дана беше речи
Ниско- и високопарни,
Ту ј' попара допарена
Коју мисле да нам даду;
Ту је било више паре
Него игде у дамфбаду.
Ту је сваки Мађар био
На услугу ангажиран,
А Немађар мого ј' сваки
Бити гњечен и фротиран.
А коме је топло срце
Топле груди, топла душа,
Ту је болан мого наћи
Изобилно хладна туша.

Зато жалим што и наше
Људе тамо видео нисам.
Особито наше старце
Које мучи ревматизам.

—рм—

Прави Енглези.

Један лорд и слуга му Џон ловили су у неком кромпиришту. Лорд је спадао међу људе, који врло мало говоре. Али сад је проговорио.

— Џон волеш ли кромпир?
— Јес, сер!

После тога читаву годину дана није говорио. После годину дана пођу опет у лов и стигну на оно исто кромпириште.

— Џон. — Шчиме? — упита лорд.

— С маслом! одговори слуга завршив још пре годину дана започет говор.

Саопштио

Бели.

Добра партија.

Милтонов један пријатељ се чудио, што је овај — Милтон — поред свег тога што је слеп добио и по други пут жену.

— Хм! — примети мудрац — да сам уз слепоћу још и глуп, онда би у целој Енглезкој ја био најбоља партија.

Саопштио

Бели.

Шетња по Новом Саду.

XXV.

Није скоро било тако пријатнога вашара у Новом Саду, као што је овај садањи, тезаслужује, да се мало и тамо одшетамо. До сада смо се увек тужили на

препеку и прашину, на ларму и гурање, на силне слепце и богаљеве, на бикове, коње и другу опасну марву, због које ниси могао без опасности проћи кроз вашар и т. д. Сада свега тога није било: јер место препеке, и врућине имали смо такву зиму, да су се собе ложити морале; место прашине газили смо по највећем блату; ларме и гурања није било, јер је вашар мршав испао, те је страних људи и муштерија врло мало било; слепаца и богаљева није готово рећи ни било, јер они силни просијаци, што су искали милостиње били су већином здрави и чили и јачи и од многих, који су делили; марве је такође мало било, јер је сваки још јесенас или зимус због рђаве године и нужде, што је имао и продао и т. д. Даклем вашар је много бољи и пријатнији за шетање био, него у пређашња времена. Чужемо да су и Цигани овога пута слабо пазарили, јер су њихови крвни непријатељи — пандури — били (због бикова) на бољем опрезу него иначе, а и при издавању пасоша боље се пазило, пазило се онако исто строго, као што се и до сада пазило на људске пасоше, кад је ко искао да иде у Земун или Београд.

Ко није ишао на вашар имао је лепу забаву и код куће, јер је тај дан изишао 5. број „Недељног листа“, те је могао читати чланак, што га је писао писац „Србина и његове појезије.“ Овај чланак нема до душе наслова али би му се могло на челу написати „Србин и његова проза.“ Кад сам га прочитао, узвикнуо сам: „Чок-Јаша!“ („Чок“ значи на „домаћем“ језику „пољубац“, а „Јаша“ — у политици — не значи ништа). Ја сам баш седео код куће и читао „Србина и његову појезију“, кад ми разносач донесе „Недељни лист“. У „Србину и његовој појезији“ баш сам дошао до онога места, где писац каже: — „случава се, да Србин из приватног, материјалног интереса своју народну особеност под ноге баца.“ (Даница за г. 1860. Стр. 338). Но кад добих „Недељни лист“ остатавих Даницу, да видим новије ствари, те почнем читати први чланак у листу. Говор је о насилничком увањању мађарског језика у народне школе. „Ха!“ помислим у себи, сад си тек, господине министре, напшао на човека! Писац „Србина и његове појезије“, који је још пре 19 година онако писао, да из сваке речи видиш челик-Србенду, који славу и дику српску до неба уздиже, тај ће теби тек у праведном гњеву и повређеном осећању српском, да достојно одговори и гвозденим отпором одбије насилничку навалу, којом хоћеш и у српче у колевци да улијеш туђе млеко, туђ дух и туђ језик! Шта је Политов говор, шта је Никино разлагање, шта ли Тонине к срцу говореће речи — све је то млако и слабо спрам громовитих муња, спрам племените обране и вреле љубави према свему ономе што је српско онога човека, који је писао „Србина и његову појезију“, који је не само врлине српске до звезда преузео, него чак и слабости и мане србинове у оној светлости изнео и тако лепо оправдао, да ти чисто и те мане, као неке врлине изгледају.“ Нагло почнем да читам чланак тај и — — — Но шта то би наједанпут самном. Пао сам у несвест

и не знам шта је даље било са мном. Кад сам се разабрао, ја сам се видео у кревету свом, и у први мах помислих да је то све сан био, немио и грозан сан. Приписивао сам кривицу тако страшнога сна томе, што сам пре један дан, у беспослици узео и читао српске народне песме о Вуку Бранковићу и његовом славном заузимању за српство. А из наших народних песама, може тек да се види какав је Србин и каква је његова појезија.“

Но ах! Камо среће да је то сан само био! Ја бих онда метнуо на лутрију, па можда би добио коју хиљаду банака, али је јава, те ће те банке на другу страну отићи. Опрости драги читаоче, али нисам више диспониран за шетњу, јер сам се сетио диспозиционог фонда и јашала, хоћу рећи јасала, па ме је прошла сва добра воља.

Аб.

Абуказемов календар.

Мај.

1. Владика Часка говори на уг. сабору за предлог о уважању мађарског језика у народне школе. Од сад не треба више казати: владика Часка — него: владика Ћаска.

2. Андрашији ће се због учињене конвенције са Турском слабо бацати лаворови венци.

3. Приликом поплаве нева један надрипесник: „Дунаве, Дунаве, тија водо ладна, — Сиротињо, сиротињо, ал' ћеш бити гладна!“

4. Један чокотољубиви адвокат мануо се праксе, па сад тера праксу.

5. Новосадски вашар. Метереолози данас и не бележе какво је време, јер се по себи разуме да је киша.

6. Други дан новосадског вашара. Неколико штањолских тореадора (што се боре с биковима) долазе у Нови Сад, да укроћују бикове, ако би се опет који помамио.

7. Отвара се опет једна нова српска књижара. Хвала богу, сад ћемо опет добити нова издања сановника, сана матере божије и који нов календар.

8. Перед у вршачкој општини попео се већ на врх вршачке куле. Само да се „заступаши“ не стремкнуту!

9. Нашим дрварима потопила је вода дрва и грађу али с друге стране налазе регреса у томе, што је ево и у половини маја таква зима, да морају собе да се ложе, а вода руши силне куће (Рудолфс-гнаден etc), па ће требати доста нове грађе. Ди је нужда највећа, ту је помоћ божија најближа.

10. Један хрониста бележи, да у Београду већ 10 дана није било никакве светковине.

Каштига.

— Јесте ли већ били кажњени? упита судија оплуже-нога. — Још нисам — одговори овај — осим што сам се и по други пут оженио.

Саопштио

Бели.

Из буцака.

„Недељни лист“ доноси у својој 6. броју неке „погрешке“, које је учинио у 5. броју и исправља их, тако „Аустро-Угарска“ место „Аустрија“ и т. д. а највећу погрешку, што је учинио у 5. броју, т. ј. онај уводни чланак, где одобрава уважање мађ. језика у наше народне школе, и не споминје. Кад ће и како ће ту погрешку исправити?

* * *

Г. Јаша Игњатовић, који је већ, као што знамо, написао роман „Ђурађ Бранковић“ пише сада трагедију „Вук Бранковић.“ С Романима чујемо, да неће више да се бави, јер му се и на мађарском сабору не допадају.

* * *

Чујемо, да су се на „Недељни лист“ многи услед онога чланка (бр. 5.) тако згадили, да га сада сви — повраћају.

* * *

Владике наше решиле су се дакле у једанаести час да ураде нешто у обрану наших школа; али се ваљало пожурити, јер по тарифи новосадској иде лађа у пола једанаест часова, те тако не могуће отићи на време у Буда-пешту.

* * *

Неке новине донесоше некад ову штампарску погрешку: Место „сенђурски игуман“, стојало је сунђерски игуман“.

* * *

На спасовдан беше — ска црквена слава. Потрошено је 12 јагањаца, 15 агова вина и осам кила шарпије.

* * *

Никако да се већ једном увремени; ко може дакле замерити, што „Просвета“ никако у време да изиђе?

Аб.

Бачвански савет.

Световао Бачванин сина, који је полазио пред суд, како ће да се брани, те ће му рећи: „Кад почнеш да говориш а ти кажи прво нешто дубоко.“

Син „Бунар бабо.“

„Па онда што високо.“

Син „Ђерам бабо.“

„А при крају штогод оштро.“

Син „Бријач бабо.“

К. К.

И з ш к о л е.

Учитељ (говорећи о оку) „Обично су човеку очи упрте у онај предмет на који је своју пажњу највећма обратио, (к ђаку) на пр. ви Савићу, где сте гледали за време док сам ја ово говорио.“

Савић (збуњено) „У — у —“

Учитељ „Но, што је сасвим природно у —“

Савић „У школски сат господине.“

К. К.

Д О Б А Р А П Е Т И Т !

СТАРМАЛИ. Господо моја! Што сте до сада прогутали, знам да је било више из учтивости него из пасије, ал на ово јело надам се да ћете казати: „е сад смо већ свега сити!“ У прочем ево вам језик, проговорите и ви једанпут, макар и мађарски.

К о к и ц е.

Султан је поклатио руском конзулу Лабанову један мали сат. Тако и треба. И Руси су Турцима дали мало времена.

Не знам је-ли жив још Јаша Игњатовић, па да нам опет опише „Три српска списатеља“ т. ј. уредника Турског народа, уредника Темишварског Гласника и уредника Недељнога листа. Могао би их тако и на мађарски превести (ако већ нису преведени.)

Швајцарци су сада дошли до потпуне слободе. Досада је тамо много штошта било слободно, само није било слободно људе вешати и гилотинирати. Сад је већ и то слободно. — (Међер слободно ли је духу времена и натраг коракнути. — Од сад ћемо желити Швајцарцима мало мање слободе.)

Хоће-ли бити дегод скоро каква светска изложба? Београђани су ради да пошљу на њу своју калдрму: Уверени су: да би добили прву премију.

Мудра изреченија.

„Ил' ће бити рата ил' неће бити рата, свакако стоје ствари веома занимиво.

„Obzor“ 1877.

Како може и невин човек да настрада.

Земунска полиција затворила је три сељака што су певали:

„Три рифа мола
„Мој се дика лола.“

Јер су преступили закон о новим мерама.

Неки ђаци били су тужени од једне 35годишње девице, што су пролазећ њеним сокаком певали:

„Зелен ора' к'о гора
„Ти си цуро матора.“

Јер су тиме увредили нежну страну те „младе неве.“

Два Петровосељана седели су седам дана у помрчини што су певали:

„Наш натарош укро овцу
„Куво је у лонцу.“

Јер су тиме увредили г-ђу натарошевицу.

Један београдски берберин добио је ваљану порцију (батина) што је певао:

„Министер је моћан, силан
„Шалити се није
„Берберин га за нос вуче
„То јест кад га брије.“

Јер је тиме увредио министерова — одацију (жандара).

Један „Многострадалник.“

Ћира. У турској се прави велика партија међу самим Турцима, који се зову Русомани.

Спира. Рус-оман, Рус-оман. Боме то и јесте најбољи оман за оне комарце, који зује „чокјаша!“ а у себи мисле, „ала да ме пусте да ти ја капу кројим!“

Ћира. Стари су хришћани апостола Петра звали каменом вере. Је-ли тако?

Спира. Тако је.

Ћира. А како би шајкаши могли назвати свога апостола Перу.

Спира. Па могли би га назвати каменом језика.

Ћира. Јеси-ли читао Недељни лист?

Спира. Јесам.

Ћира. Па шта си нашао у последњем броју, у ствари насилног учења мађарског језика?

Спира. Видио сам то да се брудер Јаша поблонио мађарској већини.

Ћира. Па боље је и то да им се сам поклони, него да им га ми поклањамо.

Стрм.

Ћира. Даклем Мађари увлаче свој језик у наше народне школе!

Спира. Е мој брајко куд они нису још свој језик увлачили!

Аб.

О д челика.

Оде цига код брице, да га обрије. Овај, као признат шаливчина, узме неки захрђани бријач и почне да брије цигу.

— Одашта ти је брицо брица? упита мучени цига.

— Од правог челика одговори брица.

— Ао, зато и севају моје очи тако јако — од говори цига.

Саопштио

Бели.

У ШКОЛИ.

Рачунска задаћа.

Учитељ. Кажу ти мени, Стевице, кад ти узмеш од издавача српских књига на продају књига у вредности од 31 фор. на продаш, а издавачу пошљеш 8 фор. Колико ти онда остаје?

Стевица. Онда мени још остаје 23 фор.

Учитељ. Је ли Стевица добро казао, Милане?

Милан. Молим, господине, није.

Учитељ. А зашто?

Милан. Јер не треба њему да остану оних 23 фор. него ваља да пошље ономе издавачу, чије су биле књиге.

Учитељ. А шта ти судиш о томе, Ђокице?

Ђокица. Молим, ја ту не судим ништа, ту ће судити други суд.

Аб.

Добро кад су ту.

Неки господин Н. Н. пошаље по једном простом човеку неком своме пријатељу једну корпу ракова на поклон. Паор носећи ракове умори се и легне под једно дрво да се одмори. Но у одмарању заспи. Ракови се при његовом спавању, из корпе разиђу и нестане их. Кад се паор пробуди има шта и видети, нема ни једног рака. Сад стане размишљати да ли да иде куд је пошао, или да се врати. После дугог размишљања реши се и пође куда је послан. Кад стигне истом господину пријатељу он му преда писмо које је такође са собом понео, и у коме пријатељ Н. Н. своме пријатељу јавља, да му шаље једну корпу ракова. Кад овај прочита писмо окрене се паору и рекне: море оде стоје неки раци? На то ће чича ускликнути: ха баш добро господине кад су ту, а ја баш лупам главу где су.

К. М. М.

Ватра!

Ђ. С. био је врло шалив човек. Једном дође из кафане око 12 часова ноћу. Привуче се полагано кревету где му спаваху две одрасле већ сеје. Узме им курјукe и свеже, а иглом зашије им спаваће хаљине. Затим се привуче очевом кревету, и закује очеве палуче. И затим изађе на поље и почне се дерати: ватра! ватра! Дабоме, отац и сестре онако иза сна скоче, али јест, сестре се вуку клипка, а сиром отац пружило се колики је дуг на под. А наш се Ђ. смеје да се распукне. Разуме се, да га ова комедија није баш олако прошла

К. М. М.

Нови пракатур.

Фратрови добију негде новог пракатура (црквењака) па му строго заповеде да их несме звати само именом: Мартине, Ловро, Либурије и т. д. него да сваком од њих пред његово име придода реч „фра“ што значи фратор и тако да их има звати: фра Мартине, фра Ловро, фра Либурија и т. д.

Одма први дан спази наш нови пракатур, где манастирски магарац у фратарској башти салату насе те обезвекнут на то повиче иза гласа једном у башти шетајућем фратру: „Ој та зар невидите фра Мартине ето вам фра магарац поједе сву фра салату!“

У з г р е д.

Лепотице беле,
Овако нам веле:
(А примедбе моје
У загради стоје.)

Погурена шити
То грудима шкоди.
(За клавиром бдити
Здраво је у моди.)

Од плетења хоће,
Да се згрче прсти,
(Тастове прелећу,
Да се човек крсти.)

Собу шкоди чистит'
Јер прашина гуши.
(А на балу прија
Млађанојзи души?)

Поучити децу —
Има л' горе ништа?
(Горокања ваздан,
То не шкоди ништа?)

За листове српске
Не има ни паре.
(А има за моду,
„Шлепове“, „базаре“.)

Наше српске славе
То су скупе части.
(А соаре, јаузне,
Јефтине су сласти?)

И кување ручка
То је „штрапац“ силан.
(Јурење по ваздан
Пос'о је умилан.)

И за прање рубља
Треба тело јако.
(А скакат к'о бесно
Може луче свако.)

Своје дете мити
То је гадно здраво.
(А кученце прати
Уживање ј' право.)

Свекрва се тера,
Јербо снаси смета.
(А пуница може
Живети крај зета?)

Ко истину креше
Досадан је здраво.
(А ко лаже, маже,
Онај има право?)

Еј, леле, леле,
Лепотице беле!
Јесте лепе — знате
Само да ваљате.

Вл. М. Јовановић.

Присилно учење страног језика.

Кад је чувени министар Бах, целу царевину понем-
чити хтео, сећам се како је у српском буквару с једне
стране српски, а с друге немачки између осталог и ово
штампано било :

Кратак наук бој се Бога. Kurze Lehre fürchte Gott-
Чини право небој се никога. Thue recht und scheue Nie-
manden. Онда је врло велика опасност била, да се наш на-
род не прелије у Немце; јер деца су тако добро немачки
научила, да су мушки, кад су већ као момци прирасли, и
тога буквара већ давно нестало, к о л о играјући служили
се немачким језиком, подвикивајући : Kurze Lehre fürchte-
Gott ујују! а неки су подвикивали : Kurze Lehre kristi Gott-
ујујујују !!

Иста опасност настаје за бачку и банатску Српчад,
јер и они могу мађарски језик тако присвоити, да ће кроз
коју годину у колу моћи подвикнути: Ађон бађон ујују!

Сремац.

Добар изговор.

Учили цигана рекрута да пуца у нишан, али он ни-
кад није могао да згоди у капију, која је за нишан слу-
жила. Зато га је једном капетан страховито црвоао, али
цига му одговори.

— Зашто да баш згодим онамо. Та неће сви непри-
јатељи баш на капију ући, дакле они нек недобију ништа,
који поред капије буду улазили?

Саопштио

Бели.

Најбољи поклон.

Једна опака и гадна жена запита мужа свога, шта би
највећма волео да му купи на поклон?

— Знаш шта? — одговори муж; — подај ми начи-
ниди лулу са твојим ликом. Радо бих се одви-
као с д н у шења.

Саопштио

Бели.

И други кажу.

Неки гроф се заљуби у своју собарицу. Једном је по-
љуби и рече:

— Сто му мука! слађи ти је пољубац од грофичиног.

— Ту је примедбу већ и ваш ловац учинио — при-
мети собарица.

Саопштио

Бели.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сва-
ком месецу.

Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 ф. ор.
За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу го-
дину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на
адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наруч-
нице Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак
и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Молимо да се чита и запамти!

Ево оних, који узеше и распачаше књиге, а новце потрошише, па тако нити новаца, нити књига од њих. Ми смо их сваког појединце бар 15—20 пута молили, позивали, кумили и преклињали за ово две године дана од кад нам дугују, да врате књиге ако им је преостало коме шта, а остало да подмире новцем макар у размакнутом роковима — али све бадава.

Ево тих којима је слатка туђа мука.

1. **Аксентије Ј. Аксентијевић**, пређе Беч, сада Темишвар 16 ф. 17 "
2. **Коста Николић**, парох у Калазу 35 " 2 "
3. **М. Велић**, учитељ у Вршцу 6 " 62 "
4. **С. Д. Циновац**, пређе Коморан, сада Рума 13 " 88 "
5. **Коста Поповић**, трговац у Слагини 71 " 70 "
6. **Мита Пејић**, учитељ (!) у Госпођинцима 23 " — "
7. **Јован Ешкутовић** трговац у Белој Цркви 34 " 40 "
8. **В. Војновић**, парох у Лепоглави 16 " — "
9. **С. Саломон**, књијар, пређе Осек доцније Сомбор 18 " 40 "
10. **Ј. Димовић** учитељ, у Парти 5 " — "
11. **Ст. Стојковић**, писмоноша у Даљу 10 " 30 "
12. **Ј. Савић** учитељ у Ватину 4 " — "
13. **Катарина уд. Н. Ј. Иванђанина**, у Чакову 31 " 22 "
14. **П. Ненадовић**, трговац у Ћурђевоу 7 " 07 "
15. **М. Сопић**, трговац у Јасеновцу 8 " — "
16. **Св. В. Милић**, чиновник у Ст. Градишту у Србији 6 " — "
17. **Александар Секулић**, колпортер књига у Вел. Бечкерек (који је као што дознајемо многе српске издаваче осакатио), дугује нам 127 ф. 10 н.

Свега 433 ф. 88 н.

Ово је тек четврти део од онога, што имамо код таквих растуривача српских књига, па нека нам онда ко изволи замерити што износимо на јавност имена њихова. Не само то него ћемо их још све тужити криминалном суду као оне који проневере поверено им добро, а према јасном одредењу у постојећем закону, могу и сами унапред знати шта их за овим чека.

Но пре тога крајњег корака још једном их ево јавно позивамо да измире своје двогодишње рачуне од данас за један месец дана најдуже, јер после тога рока пријављујемо их суду криминалног оделења.

Данас не износимо на јавност нова имена дужника, што су нам се неки одазвали са обећањем да ће подмирити своје рачуне, но ако не учине, и њих ћемо и на јавност изнети

У Н. Саду 10. маја 1879.

Штампарија А. Пајевића.

КЊИГЕ ЗА ШКОЛУ И НАРОД.

ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА

до сада изишле ове:

1. **Хемија** од Х. К. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. референта. Са 36 слика, укорићена 50 новч.
2. **Физика** од Балфур Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, школ. референта. Са 48 слика укорићена. 50 новч
3. **Физикална географија** од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Лазе Пачуа, ур. „Страже“. Са 20 слика, укорићена, 50 н.
4. **Геологија** од А. Гејкије, проф. геологије у Единбургу. Српски превод од Л. Пачуа, уредника „Страже“. Са 47 слика, укорићена, 50 новч.

А за кратко време изићи ће:

5. **Зоологија** од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорићена. 50 новч.
 6. **Астрономија** од Н. Локиера, члана кр. друштва у Лондону. Српски превод од дра Ђорђа Натшевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укорићена. 50 новч.
 7. **Ботаника** од Х. А. де Бари, професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, проф. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорићена, 50 н.
- Претплатна цена на свих 7 књига стоји само 3 фор. за Аустро-угарску, а за Србију и друге крајеве српске 35 гроша или 6 гроша поједина свеска.
- Нарудбине из Аустро-Угарске шиљу се на потписану штамарију, а оне из Србије на књијару В. Валожића у Београду.

ШТАМАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА,

као издавач „Књига за школу и за народ“.

РЕД ПЛОВИДБЕ

 ПУТНИЧКИХ ПАРОВРОДА.
од 4. (16. марта) почињући до даље наредбе:

Из **Новога Сада** у **Земун** понедељником уторником, средом, петком и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из **Новога Сада** у **Тител**, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из **Новога Сада** у **Оршаву** понедељником, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из **Новога Сада** у **Пешту**, понедељником, средом, четвртком, петком и суботом у пола 11 сахата пре подне.

У Новоме Саду 4. (16.) марта 1879.

Отправништво.

„НОВИНА“⁶⁶

РОМАН ИВАНА ТУРГЕЊЕВА

Превод П. Тодоровића

Г. и П. св.

Цена обема свескама 1 фор. 40 новч. Наручује се у Штампарији А. Пајевића у Н. Саду.